

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Bergen, 3. juni 2014

HØRINGSUTTALELSE - MAKSIMAL BEREGNINGSRENTE I LIVSFORSIKRING ETTER 1. JANUAR 2015

Norwegian Insurance Partner (NIP) viser til Finanstilsynets høringsbrev av 27. mai 2014 om maksimal beregningsrente i livsforsikring etter 1. januar 2015.

NIP er et ledende rådgivnings- og forsikringsmeglerforetak, som blant annet gir råd om optimalisering av pensjons- og forsikringsløsninger til mellomstore og større foretak. Formidlet premie utgjør over 1,5 mrd. kroner. Vi har opparbeidet en betydelig erfaring om markedet siden midten av 1980-tallet, og vi er representert både i Banklovkommisjonens arbeids- og referansegruppe Think Tank pensjon og Pensjonsutvalget i Norsk RegnskapsStiftelse.

Finanstilsynet ber i høringsnotatet om synspunkter på følgende forslag:

Høyeste tillatte beregningsrente som norske livsforsikringselskaper og pensjonskasser kan anvende for nye livsforsikringskontrakter og ved beregning av premier og tilhørende forsikringsmessige avsetninger for ny pensjonsopptjening for kollektiv rente- og pensjonsforsikringer, skal være 2,0 prosent fra 1. januar 2015.

Dette innebærer at den høyeste tillatte beregningsrente skal være 2,0 prosent for all ny opptjening for kollektive rente- og pensjonsforsikringer (ikke bare for nye kontrakter). En eventuell endring får ikke direkte konsekvenser for opptjente rettigheter, herunder fripoliser.

NIP vil av følgende årsaker sterkt tilrå at dagens beregningsrente for ny pensjonsopptjening opprettholdes på 2,5 prosent:

1. I forbindelse med innføringen av ny lov om tjenestepensjonsforsikring fra 1. januar 2014 og Banklovkommisjonens pågående arbeid med ny form for ytelsesbasert alderspensjon er det viktig at det ikke skapes ytterligere press eller insentiv til konvertering fra ytelsesbasert pensjon til innskuddsbasert pensjon.

2. Finanstilsynet synes å legge betydelig vekt på forskriftsregelen om høyst 60 prosent av renten på statsobligasjoner, uten å nevne at denne bestemmelsen vil utgå etter innføringen av Solvens II fra 1. januar 2016. Det er meget påfallende at Finanstilsynet i høringsnotatet ikke gir informasjon om en så vidt viktig endring.
3. En nedsettelse av beregningsrenten til 2,0 prosent vil anslagsvis gi en premieøkning for de fleste kontrakter i området 13-15 prosent i privat sektor og 12-13 prosent for kommuner slik Finanstilsynet viser til i høringsbrevet. Hensyntatt at premie- og pensjonskostnadene de senere år for de fleste ytelsesbaserte pensjonsordninger har økt med 30-50 prosent, forventer vi at dette kan bidra til at en meget høy andel av private ytelsesbaserte pensjonsordninger kan gå til opphør ved overgang til innskuddspensjon, og at dette således kan bidra til en massiv utstedelse av fripoliser.
4. Innføringen av det nye dynamiske dødelighetsgrunnlaget K2013 fra 1. januar 2014 har medført en gjennomsnittlig økning av premien for kollektive pensjonsordninger på 10-12 prosent, avhengig av alders- og kjønns sammensetningen.
5. Det nye dødelighetsgrunnlaget har økt avsetningsbehovet betydelig, og beregninger viser et anslått samlet oppreserveringsbehov på om lag 42 mrd. kroner i livselskapene og 17-18 mrd. kroner i pensjonskassene. Forsikringstakerne må være forberedt på å bære en vesentlig del av behovet for oppreserveringen, og det åpnes således for at pensjonsinnretningene kan benytte kundeoverskudd til å dekke økte avsetningskrav. Dette vil formodentlig bidra til at kontraktene ikke vil få tilført overskudd i mange år fremover og avkastning kan således ikke anvendes til premiereduksjon.
6. Summen av premieøkning som følge av en eventuell nedsettelse av beregningsrenten (jf. punkt 3 ovenfor) og innføring av nytt dødelighetsgrunnlag (jf. punkt 4 ovenfor) kan totalt utgjøre anslagsvis 22-25 prosent.
7. En nedsettelse av beregningsrenten vil bidra til en helt minimal reduksjon av den gjennomsnittlige beregningsrenten i privat sektor, anslagsvis 0,01-0,02 prosent. Isolert sett vil dette ha en helt marginal effekt på pensjonsinnretningenes soliditet. Utstedelse av fripoliser ved overgang til innskuddspensjon, eventuelt en massiv utstedelse av fripoliser, vil heller kunne bidra til å «svække» pensjonsinnretningenes soliditet på sikt.
8. Pensjonsinnretningene vil få ytterligere systemtekniske utfordringer med opptil fire beregningsgrunnlag pr. medlem i en periode hvor pensjonsinnretningene vil ha betydelige utfordringer med tilpasning til Solvens II-regelverket og nye rammevilkår.
9. Det er ventet en moderat oppgang i renten de neste årene.
10. Livselskapenes kapitalavkastningsrente har i de senere årene, selv i en lavrenteperiode, ligget på 4,5 til 5,5 prosent.
11. 10 års statsobligasjonsrente har steget fra 2,10 prosent i mai 2013 til 2,73 prosent i mai 2014, det vil si med 0,63 prosentpoeng. Prognosene for de norske statsobligasjonsrentene ligger mellom 3 og 3,5 prosent om ett år. Disse rentene forventes å øke svakt gjennom 2015, og anslagene ligger mellom 3,2 og 3,5 prosent ved utgangen av året, slik Finanstilsynet viser til i punkt 2.2 i høringsbrevet.

12. Norsk Regnskapsstiftelse (NRS) endret i november 2012 Veiledning Pensjonsforutsetninger med hensyn til hvilken diskonteringsrente som kan benyttes ved fastsettelse av forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger etter IAS 19 og NRS 6. Statsobligasjonsrenten har vært utgangspunktet for beregningen gjennom flere år ettersom det ikke har vært ansett å foreligge et dypt marked for foretaksobligasjoner med lang løpetid.

To forhold førte til at NRS foretok en fornyet vurdering høsten 2012. Det ene er fremveksten av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og det andre er utviklingen av markedsforholdene for statsobligasjonsrenten. NRS innhentet også råd fra markedsaktører og ledende akademikere, som konkluderte med at markedet for OMF er tilstrekkelig dypt og at prisingen er pålitelig.

13. I den grad beregningsrenten også i fremtiden skal knyttes til en referanserente, hvilket etter vår forståelse ikke synes å være aktuelt, vil OMF-renten etter vårt syn være en naturlig referanserente. OMF-renten utgjør 4,0 prosent (kilde: «Veiledning Pensjonsforutsetninger (Januar 2014) Fastsettelse av forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger etter IAS 19 og NRS 6» fra Norsk Regnskapsstiftelse), som er betydelig høyere enn dagens maksimale beregningsrente på 2,5 prosent.
14. Situasjonen i offentlig sektor er annerledes enn i privat tjenstepensjon. Gjennomsnittlig beregningsrente er 0,3-0,4 prosentpoeng lavere enn i private ordninger og alle forsikringsforpliktelser er omfattet av rentegarantiprisning. Det er ingen omdanningsrisiko av den type man har i private tjenstepensjonsordninger ettersom oppsatte rettigheter (i motsetning til fripoliser) forblir en del av arbeidsgivers kontrakt og inngår i det grunnlag arbeidsgiveren må betale rentegarantipremie for. Med dette utgangspunktet er det fullt mulig å drive offentlig tjenstepensjon med betryggende marginer med uendret beregningsrente gjennom skiftende tider i finansmarkedene. Adgangen til å fastsette pris for rentegaranti benyttes aktivt av pensjonsinnretningene i privat sektor og gjennomsnittlig pris for rentegaranti ligger etter våre erfaringer på om lag 0,6-0,8 prosent, noe som bidrar sterkt til å redusere det faktiske rentekravet (avkastningskravet).

NIP viser også til at Finanstilsynet har lagt til grunn at det må være rom for å utvise et visst skjønn for å unngå uheldige svingninger i beregningsrenten. Det fremkommer i høringsnotatet at også andre EØS-stater tar hensyn til den økonomiske situasjonen og utøver et hensiktsmessig skjønn i forhold til en ren bokstavfortolkning av direktivets regler.

Vi viser også til Finanstilsynets høringsuttalelse til NOU 2013: 3 Pensjonslovene og folketrygdreformen III hvor Finanstilsynet i de innledende kommentarer uttaler:

«Finanstilsynet støtter lovutvalgets syn om at det er viktig å motvirke avvikling av ytelsesbaserte pensjonsordninger med masseutstedelse av nye fripoliser i perioden fremover, bl.a. fordi dette vil øke pensjonsinnretningenes sårbarhet i kommende år og dermed også i betydelig grad forsterke problemene ved norske pensjonsinnretningers tilpasning til det nye kapitalkravsregimet i Solvens II.»

Av ovennevnte årsaker mener vi at "timingene" for en reduksjon av beregningsrenten er meget uheldig. Ytelsesbaserte pensjonsordninger er under et betydelig press som følge av det lave rentenivået og innføringen av K2013.

Vi vil derfor tilrå at beregningsrenten opprettholdes på 2,5 prosent inntil videre, spesielt for å unngå risikoen for en massiv utstedelse av fripoliser som vil bidra til at tiltaket får en negativ effekt på pensjonsinnretningenes soliditet og på det fremtidige markedet for tjenstepensjonsforsikring i privat sektor.

Med vennlig hilsen
Norwegian Insurance Partner AS

Geir Tore Nygaard
Adm. direktør